

Uredništvo
in upravnništvo:
Kolodvorake
ulice št. 15.
Z urednikom se
more govoriti
vsak dan od 11.
do 12. ure.
Rokopisi se ne
vračajo.

Inserati:
Šeststopenjska peti-
vota 4 kr., pri
večkratnem po-
navljanju daje se
popust.

Ljubljanski List

Velja
za Ljubljano
v upravnistvu:
za celo leto 6 gl.,
za pol leta 3 gl.,
za četrt leta 1 gl.
60 kr., na mesec
60 kr., pošiljatev
na dom velja me-
sečno 9 kr. več.

Po pošti velja
za celo leto 10 gl.,
za pol leta 5 gl.,
za četrt leta 2 gl.
60 kr. in za jeden
mesec 85 kr.

večerna priloga deželnemu uradnemu časniku.

Izhaja vsak dan razen nedelj in praznikov ob 5. uri zvečer.

Štev. 44.

V Ljubljani v torek 22. aprila 1884.

Tečaj I.

O agrarnem vprašanju.

Z Notranjskega 19. aprila 1884.

Zelo važno, a nič manj težavno nalogo je prevzel kranjski deželni zbor s tem, da se je lotil vprašanja, kako naj se pomaga kmetem stanu do boljšega blagostanja. S tem vprašanjem si glavo belijo naj boljši možje.

Program enkete, katera se je ravno sešla v Ljubljani, je tako obširen in gradivo tako velikansko, da ne bode mogoče vseh točk temeljito razpravljati. Gotovo pa je, da se mora nekaj storiti in da je skrajni čas, lotiti se težavnega in — upajmo — tudi hvaleznega dela. Da bi se izvršile vse točke ob enem, o tem nihče ne misli, a nekaj se bode gotovo doseglo. Treba je se vé da resne volje, neutrudljivega delovanja in tudi domoljubja.

Dodati hočemo le nekoliko opazek obširnemu programu.

Vedno nezadovoljni sicer trdijo, da sedanje ministerstvo še ni ničesar storilo, da je vse pri starem ostalo, — a ta trditev ni opravičena. Sklenile so se v zadnjih letih posebno za kmeti-
ski stan važne državne postavbe: o vredenju zemljiščinega davka, o oderuštvi, o komasiranju zemljišč, o razdelitvi skupnih zemljišč itd.

Blagodejni upliv prvih dveh zakonov se uže vidno kaže zlasti na Notranjskem, kjer ni bil poprej zemljiščini davek z dejanskimi dohodki v nikaki razmeri in kjer je oderuštvo cvelo, kakor malo kje drugje. Preobili zemljiščni davek in oderuštvo sta pripravila mnogo mnogo kmetijskih posestev na kant. Odkar se je vredil zemljiščini davek in vpeljala oderuška postava, se je število eksekucij — vsaj v nekaterih okrajih precej znižalo. Poznamo oderuhe, kateri so popreje nečloveško odirali vbozega kmeta, a sedaj se bojazljivo poskrili po svojih brlogih.

Nesrečna je bila postava z dné 14. junija 1868, št. 62, katera je določila, da se smejo neomejeno visoki obresti jemati. Lepo se glasé liberalna načela v teoriji, a v praksi so večkrat pogubljiva. Koliko menj revežev bi imeli, da

se je popreje vpeljala oderuška postava ali da bi ne bili nikoli poznali postav z dné 14. junija 1868! Revež in nevednež v stiskah potrebuje ravnó tako postavnega varstva nasproti zvitemu bogatinu, kakor slaboten človek nasproti korenjaku.

Deželna hranilnica na Kranjskem je ravno ubožnejšemu kmetu prav redko pomagala. Pri nji je dobil posojilo le oni, kdor je imel čisto zemljišče, ker se hoče hranilnica vselej na prvo mesto vknjižiti. Zahteva tudi toliko kauptel, da se malemu kmetu ne splača, iskati pri nji posojila, ker ga to preveč stane. Pri malih posojilih niso troški v nobeni razmeri s posojilom. Treba nam je denarnih zavodov, kjer bi se posojilo ceneje in hitreje dobivalo.

Zelo potrebna je dalje deželna postava o komasiranju ali spojenju zemljišč.

Znano je, da so zemljišča na Kranjskem razdeljena v toliko in tako majhnih parcel, kakor komaj še v kaki drugi deželi na Avstrijskem. Majhne parcelice silno ovirajo vspešno obdelovanje kmetije.

Kako hoče kmet vspešno obdelovati svojih deset oralov zemlje, ako je razdeljena v petdeset in še več kosov? Njive so večkrat — zlasti na Notranjskem — tako majhne, da kmet pri obdelovanju na svoji zemlji živine obrniti ne more. Sosed sosedu zemljo tepta ter drug drugemu škodo delata. Koliko časa in dela bi se prihranilo, ako bi imel svoje malo posestvo skupaj.

Upati je sicer, da se bodo kmetovalci v obče z veseljem posluževali komasacijske postave, a ne manjka se tudi med kmeti ljudij, kateri vsemu nasprotujejo, kar drugi prično. Nahaja se skoraj v vsaki vasi kak hujskač, ki bode še tako pametnim sklepom svojih sosedov nasprotoval. Taki so največkrat mali kmetiči, ker so sosedu nevoščljivi, da ima več, kakor oni, in kateri se hočejo s tem okoristiti, da svoje parcelice širijo na škodo sosedov. Ljudem te vrste je ljubo, ako imajo mnogo mejašev, da morejo tu in tam kaj odščipniti, in nasprotovali bodo gotovo komasiranju, ker bi ne služilo njihovim namenom. Treba bode tedaj dotično deželno postavo tako vrediti, da

ne bosta mogla na pr. jeden ali dva kajzarja s svojim *velo* zabraniti sklepa drugih posestnikov. Postavno načelo, da sme vsak s svojo lastnino svobodno razpolagati, naj se omeji, kadar je to v korist cele občine.

Kakor se tla razlazujejo ali eksproprijirajo, kadar to zahteva javni blagor, tako naj se izvrši komasiranje zemljišč tudi proti volji posameznih posestnikov. Vsem se ne bode nikoli vstreglo.

Preliberalna postava bi tu ne bila na mestu, treba je nekoliko sile. Naš kmet je prekonservativen in nezaupen, drži se trdovratno svojega posestva. Rad bode nasprotoval vsaki novi stvari, dokler ga skušnja ne spreobrne. Ne veruje rad, da „gospoda“ dobro hoče ž njim, ampak misli, da gre vse le na to, da bi mu naložili večja bremena.

Zaradi tega tudi pogozdovanje Krasa slabo napreduje. Občine bi se morale v to siliti. Mnogo jih je — in med njimi se nahajajo sicer pametni možje, celo župani — ki trdijo, da jim bode cesar zemljo odvezl, kadar bode drevje doraslo. Da se jim drevesica darujejo, tega kmet ne veruje in ne ume, da mora država skrbeti tudi za prihodnost. Kdor ne pričakuje žetve, tudi ne seje. Nevednim ljudem je treba o tem pouka. Pogozdovanja Krasa največji nasprotniki so ovčarji, ki bi najrajši videli, da bi bila vsa zemlja samo pašnik.

Kaj je uzrok temu, da se zemljišča tako pogostoma toliko pod pravo vrednostjo eksekutivno prodajajo in da vknjiženi upniki tolikokrat izgubé svoje terjatve?

Priznavamo, da je v obče temu kriva revščina, pomanjkanje denarja. To je glavni, a ne edini vzrok. Skušnja nas uči, da premožni upniki redko izgubé, pač pa bolj pogostom reveži, kateri ne morejo vložiti vadiuma in pri dražbah ne morejo posestva dražiti. Premožnejši upniki se med seboj dogovoré, eden kupi posestvo prav po nizki ceni ter svoje zaveznike po dogovoru odškoduje. Tako se mnogo-krat zgodi, da upnik, ki je bil veliko pozneje vknjižen, pride do plačila in da kupec z razprodajanjem zemljišča lepe dobičke dela, revež pa, ki se je bil veliko preje zavaroval,

Listek.

Pivo.

(Štatiistična študija.)

(Dalje.)

Kako se je godilo z množino v Avstro-Ogerski producirane piva v različnih letih novejšega časa, nam kaže sledeča tabela. Produkcija je znašala v hektolitrih:

Leta	v Avstriji	v Ogerski	skupaj
1860	6908920	665115	7574035
1865	7733217	632713	8365930
1870	9303765	688728	9992493
1871	10027980	799475	10827455
1872	11445303	758571	12203874
1873	12685160	764510	13449670
1874	12470542	580430	13050972
1875	12248902	597070	12845972
1876	11671278	505597	12176875
1877	11100569	437884	11538453
1878	10815026	508418	11323444

Leta	v Avstriji	v Ogerski	skupaj
1879	10707164	473517	11180681
1880	10530226	427152	10957378
1881	11530280	455527	11985807
1882	11655480	486913	12142393

Iz predstojee tabele pred vsem razvidimo, da je pivovarstvo v Dolitaviji nepri-
merno močnejše razvito, kot v Translitaviji; nadalje, da je finančni polom l. 1873 tudi v pivovarstvo jako občutljivo posegel, ker je jelo še le čez sedem let, tedaj v zadnjem triletnem, zopet okrevati. Sicer je v Translitaviji iz leta 1877 na l. 1878 zopet precej močno narastlo, zato pa tudi koj v prihodnjem letu tem občutljivejše padlo. Sploh je rastlo pivovarstvo gledé množice producirane tekočine od l. 1860 do 1873 in od l. 1880 do 1882, padalo pa od l. 1873 do 1880. Najmočnejše, za 10·65%, oziroma za 10·2% v primeri s prejšnjim letom, je narastlo v l. 1870 in 1873. Najmočnejše je padlo v obeh polovicah iz l. 1879 na l. 1880. — Če primerjamo množico l. 1882 z množico l. 1860, vidimo, da se je v Dolitaviji skoro podvojila, v Translitaviji pa za 26·8% padla.

Na carini podvržena mesta pripada 10,14% producirane piva, na deželo pa 89,86%. V primeri s pivom po deželi produciranim so imela taka mesta največje množico na Ogerskem, kjer jim je pripadalo 59,18%, tedaj več kot polovica ogerskega piva; na Štajarskem 26,27%, v Galiciji 16,18% na Nižjeavstrijskem 14,48%, na Kranjskem 10,56%, na Moravskem 6,52%, na Češkem 5,41%.

Po absolutni množici carini podvržene-
nega producirane piva se posamezne kro-
novine sledeče razvrste. V hektolitrih ga je producirala leta 1882 vsa Avstroogerska, kot zgoraj omenjeno, 12142393, posamezne de-
zele pa:

- 1.) Češka 5231306
- 2.) Nižjeavstrijska . . . 2474085
- 3.) Moravska 1055877
- 4.) Zgornjeavstrijska . . 798185
- 5.) Galicija 597088
- 6.) Štajarska 562555
- 7.) Ogerska z Erdelijo 452176

vse izgubi. Temu bi se vsaj deloma pomagalo s tem, da bi se postavno določilo, da se zemljišče ne sme na pr. pod polovico cenilne vrednosti eksekutivno prodajati.

Ker pa pri eksekutivnih cenitvah cenilci zemljišča radi previsoko cenijo, mené, da bodo s tem eksekutu pomagali, naj bi imel tudi eksekutor pravico izvoliti jednega cenilca, drugega pa eksekut, oziroma sodnija.

Trije dražbeni obroki gledé zemljišč so po polnem odveč. Pri nepremičninah bi zadoštovala dva in pri premičninah en obrok.

Da bi se občinam dala pravica, prevzeti zemljišče za polovico cenilne vrednosti, kar je poslanec gosp. Lienbacher v svojem, državnemu zboru predloženem načrtu nasvetoval, bi bilo pri naših razmerah težko izpeljivo, ker občine nimajo stalnega premoženja. Tako imenovane „gmajne“ niso lastnina občin, ampak skupna lastnina zemljiških posestnikov dotične občine. Ako bi prišlo prodano zemljišče v roke vseh posestnikov občine, bi postalo zopet skupna lastnina, katera bi se morala s časom razkosati. Razkosanje zemljišč se pa mora kolikor mogoče zabraniti.

Pač pa bi bilo svetovati, da bi se dala sorodnikom eksekuta prednost pred drugimi licitanti, ki enako svoto ponudijo za zemljišče.

—i—.

Deželna kmetska enketa.

(Dalje.)

O drugem vprašanji poroča g. Svetec in nasvetuje, da enketa izreče: 1.) da je vse isto neobhodno potrebno, kar je v zemljiščinah knjigah, oziroma v katastru eno truplo; 2.) lastnine, ki jih je dosedanji gospodar gospodarstveno združil s svojim posestvom, ali brez katerih to posestvo ne more lahko izhajati in 3.) pravice, ki so s takimi posestvi združene. Lastninam prišteva poročevalec hišo, pod, hlev, gozd, travnike, pravico pa pašo, pravico do lesa, drv, stelje itd.

Deželni odbornik g. Detela izjavlja se proti nasvetovanemu odstavku in predlaga, naj bi se besede „ali v katastru“ izpušile, kajti v katastrskih polah upisano je tudi po več posestev, zemljiščine knjige pa se bodo itak povsod vpeljale.

Dr. Poklukar podpira predloge poročevalca Svetca. Bojazen dr. Vošnjaka, da bi ne bilo umestno vse kmetije, tudi velike, vezati, govornik ne odobruje, kajti tudi po tem, ko bode nova postava zadobila veljavo, bode smel vsak kmetski gospodar prodati, kar bode hotel, in izročiti komur mu drago, le ako bode umrl brez oporoke, bode stopila nova določba v veljavo. Pomenljivo je le to, da se posestvu prišteva vse, kar je posestnik gospodarstveno združil. Dostavek „ali v katastru“ pa naj se opusti.

Poročevalec g. Svetec pravi, da tam, kjer so zemljiščine knjige že vrejene, se kataster lahko izpusti, a v mnogih občinah

gruntnih knjig še ni in jih še ne bode tudi v desetih letih ne. Zemljiščine knjige ne kažejo še dovolj jasno celoto posestva, le v katastru se po polnem razvidi celota v eni davčni občini. Govornik nasvetuje, naj bi se njegov predlog spremenil v toliko, da se glasi, „ali v katastru tam, kjer še ni novih zemljiščin knjig.“

Deželni poslanec g. Dev izjavlja, da more podpirati predlog g. Detela, kajti kataster ne kaže nič gotovega, le zemljiščine knjige dajo pravo podobo o velikosti posestev. Gospod Ogulin vpraša, ali bodo na Dolenjskem spadali tudi vinogradi k takim posestvom.

Gosp. Svetec naglašja, da njegov predlog ne dela nobenega razločka med gospodskimi in družimi posestvi, tu je vse eno, če je posestvo gosposko ali kmetsko ali gorsko.

Dr. Poklukar pravi, da je merodajno za zadržaj predloga to, kar je gospodar z lastnim posestvom združil. Le ako je vinograd potreben, ker na Dolenjskem so delavci vajeni vina, a potrebuje se tudi znesek za prodano vino za davek, tam naj bi se uštevali tudi vinogradi. Gospod Ogulin želi, naj bi se sklepanje v tej zadevi odložilo. Soudeležencem naj bode prilika, da še le po razgovoru s svojimi prijatelji glasujejo o stavljenih nasvetih.

Gospod Svetec pravi, da sklepi enquete niso končani, da so le inštrukcija za deželni odbor in ne morejo vezati deželnega zbora, kateri bode konečno o njih imel odločiti. Kateremu sklepi enquete ne ugajajo, imel bode priliko, ugovarjati po časniki, ali pa z vlogami na deželni odbor. Dr. Poklukar izjavlja se v enakem smislu, konečno g. Ogulin odstopi od svojega nasveta. Tudi g. deželni odbornik Detela se pridruži prenarajanemu predlogu poročevalca g. Svetca v prvem oddelku, kateri se konečno glasi: 1.) kar je v zemljiščinah knjigah, oziroma tam, kjer še ni novih zemljiščin knjig, v katastru eno truplo.

Gospod deželni poslanec Pakiž naglašja, da ni vse eno ali je gospodar pred združil posestvo ali pa pozneje kupil. Gospod Svetec pravi, da se glasi predlog le, da naj se to vpiše, kar je gospodar prej združil. Pri glasovanji vzprejme se ta po poročevalcu g. Svetcu stavljeni predlog.

Gledé vprašanja, katere stvari naj se imajo smatrati za gospodarstvo neobhodno potrebne, pravi poročevalec g. dež. poslanec Svetec, da je to vprašanje rešiti silno težavno. Določiti je neki minimum za tako posestvo. On misli, da naj bi bila najmanjša zemljiščina potrebščina: 2 vola ali 2 konja (oziroma 1 konj in 1 vol), 1 krava, 1 telica, 1 svinjče, klaja do novine, potrebni gnoj, žito za seme in za 5 ljudi do novine, potrebna drva, hiša, hram, hlev, pod, šupa, kozolec, klet, hišna oprava, namreč: 2 postelji, miza, stol, posteljina, prtenina, 2 voza, 1 plug, 1 brana, potrebna posoda, v vinskih krajih vinska preša. Sploh pa naj velja tam, kjer je dohodka po katastru več, vsaj dvakrat toliko, kajti tam treba več živine, več kmetijskega orodja, več hrane za družino in za posle. Ustanoviti gre v smislu postave le naj potrebnejši minimum. Natančneje bode treba določevati, če kaj ostane, istemu, kateri bode prevzel posestvo po očetu, kot praecipuum.

Gospod Ogulin opozarja, naj bi se posebno oziralo na potrebni gnoj in koliko treba krme za živino. Ako pa je kaj odveč, potem ne gre določevati tako, da bi imel upnik preveliko škodo, sploh da bi ne dobil ničesar. Pri vinogradih pa bi bilo gledati na to, da se kletna oprava (*Kellergeräthschaften*) ohrani.

Dr. Vošnjak pravi, da ne gre označiti vse natanko po številkah.

Gospod grajščak Janko Urbančič nasvetuje, naj se 33% proglasi za delavni kapital (*Betriebscapital*), kar je prilično tretjemu delu katasterske vrednosti posestva, s katerim se tudi izhaja.

Gospod Bavdek misli, da je eden par živine premalo, ravno tako le eden plug, kajti kmetovalec z raznovrstnim posestvom potrebuje enega v hribih, drugega na ravninah in tretjega na močvirji.

Gospod Planinec nasvetuje, naj se naštevajo raznovrstne stvari, posebno naj bi zvedenci določili, koliko je potreba. Marsikateri kmetovalec uže po odnošajih dotičnega kraja več potrebuje, nego drugi.

Tajnik kmetijske družbe g. Pirc povdarja potrebo živine in gnoja in stavi sledeči predlog:

„Živine naj ima vsako posestvo najmenj toliko, kolikor je treba za umno gospodarstvo v razmeri z velikostjo posestva. Orodje naj se pa na drobno ne našteva, temveč določi se vrednostna svota orodja, katera se izrazi kot del vrednosti celega posestva. Število živine in vrednost orodja se ima na podlagikušenj in gospodarske sisteme v dotičnih krajih določiti.“

Poročevalec Svetec še enkrat ponavlja svoje uže naznanjene predloge, katere deloma dopolni.

Dr. Poklukar omenja, da ne bode šlo v postavo sprejemati taksativno naštetih stvari, temveč le splošno določbo, po kateri bi pri malih troških v vsaki občini imela določevati dva zvedenca, ude občinskega zastopa, katera sta zmirom pri rokah, kaj je neobhodno potrebno za gospodarstvo.

Po nekaterih opazkah g. Detela obvelja pri glasovanji, da se enketa načelno izjavi le o splošnih določbah.

Potem stavi poročevalec g. Svetec sledeče predloge: 1.) Sploh naj izvedenci določijo za vsak kraj gruntno potrebščino, namreč *fundus instructus*; 2.) le-ta mora imeti 33% vrednosti posestva po katastralni cenitvi; 3.) zvedence izvolijo dotični občinski zastopi. Pri glasovanji obveljajo vsi ti predlogi.

(Dalje prihodnjič.)

Politični pregled.

Avstrijsko-ogerska država.

Kakor naš državni zbor, tako se tudi ogerska zbornica snide v teku tega tedna. Tista bode baje v prvi seji poročal o vgodnem vspehu ogerske vlade gledé znane vojke zaradi živinskega trga v Požunu. Potem bode zbornica pretresala dalje obrtnijski zakon.

Cesar je z odlokom 20. aprila razveljavil v okupiranih deželah staro „vladikarino“, katero so morali do sedaj plačevati pravoslavni. Turška vlada je namreč zahtevala, da morajo vsi pravoslavni prebivalci v Bosni in Hercegovini sami plačevati svoje svečenike in zato je vpeljala zakon, da je morala vsaka obitelj na leto plačevati nekaj letnega doneska, 45 do 70 kr. našega k denarju tej plači. Sedaj je „vladikarina“ odpravljena in duhovščina vseh veroizpovedanj dobivala bode svoje dohodke iz državne blagajnice.

Tuje dežele.

Iz Varšave poročajo listi, da je došel tja ukaz, pripraviti palačo Lazienski za prihod ruskega cara. Iz tega sklepajo listi, da se bode vladar sešel z avstrijskim cesarjem. Koliko je na tem resnice, tega pač ne moremo določiti; najbrže toliko, kot čestokrat na tacih poročilih!

Tudi iz Berolina prihajajo vesti, da namerava car po leti potovati v inozemstvo in pohoditi našega in nemškega cesarja.

Danes je pričel nemški državni zbor svoje zasedanje. Bismarck bode v prvi vrsti zahteval ugodno rešitev zakona proti socializmu, in ta sklep bode tudi odločil usodo parlamenta. Tudi pruska zbornica bode jela te dni zborovati. Obravnavala bode prihodninski davek in davek o kapitalnih rentah. Potem bode prišel na dnevni red Windhorstov predlog o organični reviziji cerkveno-političnih zakonov, in tedaj smemo pričakovati obilih bojev. Od rešitve tega predloga je zavisno, če se podaljša zakon proti socializmu.

Iz Rima se poroča, da misli kralj o priiliki veselega dogodka v svojem sorodstvu — genuška vojvodinja postane v kratkem mati — razglasiti splošno amnestijo za politične in tiskovne pregrehe.

8.) Solnograška	252 191
9.) Šlezija	238 122
10.) Tirolska	233 806
11.) Koroška	116 216
12.) Kranjska	52 847
13.) Bukovina	42 288
14.) Hrvatska	34 737

Od skupne množice pripada tedaj:

1.) Češki	43,08 %
2.) Nižjeavstrijski	20,38 „
3.) Moravski	8,70 „
4.) Zgornjeavstrijski	6,57 „
5.) Galiciji	4,91 „
6.) Štajarski	4,63 „
7.) Ogorski z Erdelijo	3,72 „
8.) Solnograški	2,08 „
9.) Šleziji	1,96 „
10.) Tirolski	1,92 „
11.) Koroški	0,96 „
12.) Kranjski	0,43 „
13.) Bukovini	0,35 „
14.) Hrvatski	0,15 „

(Dalje prihodnjič.)

Vprašanje o reviziji francoske ustave bode se menda kmalu po začetku zasedanja zbornice jelo obravnavati. Vlada upa, da bode stvar brzo rešena in da bode kongres potem kmalu zamogel definitivno odločiti v tej stvari.

V večerajšnjem brzojavu smo poročali, da se je 300 beguncem ponesrečil njih poskus, priti v Berber. Zapustili so Shendy in hoteli po Nilu dospeti v Berber. A ustaši so jih napadli in posekali do zadnjega moža. V Berberu je ljudstvo jako vznemirjeno in preteče. Mesto je obkoljeno od ustašev in v malo dneh bode se sovražniku podalo. Gordon je baje angleški vladi naznanil, da bode od sedaj naprej postopal po polnem samovoljno. Se vé, drugo vprašanje je, bode se li hrabri mož zamogel rešiti ali ne; vsa poročila so tega mnenja, da je izgubljen, kajti mnogoteri mo-gočni rodovi objemajo Kartum in mu preté od vseh strani. Mahdi sam nema sicer mnogo oblasti v teh krajih — obkoljen je baje od nezadovoljnih rodov, kakor Gordon — a ustaši delajo po svoji volji in nagiba jih hrepenenje po ropu in verski fanatizem. Zato je stališče angleškega generala tako nevarno!

V Združenih Državah Severne Amerike uže delajo priprave za bodoče volitve predsednika. Republikanska konvencija kandiduje Blaine-a za podpredsednika. V svoj program je poslednji sprejel terjatev, da se angleška Kanada osvoji in energična zvanja politika prične. Razun njega kandidujejo republikanci še Arthurja, Logana in Edmundsa. Demokratje pa delujejo za Tildena.

Dopisi.

Iz ribniškega okraja dné 18. aprila. (Izv. dop.) Kakor znano, je mesto deželnega poslanca za ribniški trg in kočevsko mesto izpraznjeno. Kočevarji si uže postavljajo svo-jega kandidata, Ribničani še molče, dasi bi bilo prav, ko bi tudi oni uže spregovorili. Dosedaj zastopal je ta kraja Kočevar Braune. Mož ni bil napačen. Dasi Kočevar ni bil nikdar zagrizen nasprotnik svojih sodeželanov nenemške narodnosti. Temu je tudi pripiso-vati, da se Ribničani njegovi izvolitvi čisto nič niso protivili in prepričani smo, da bi z veseljem glasovali zanj, ko bi hotel zopet pre-vzeti svoj mandat. A na njegovo mesto Kočevarji sedaj silijo gozdarja Fabra. Zoper njegovo osebo se ne more nič reči, a trditi moramo, da, kolikor ga poznamo, za poslanca sposoben ni. Tudi ni želeti, da bi se kot gozdar odtegnil svojemu poklicu.

Pa tudi neko drugo vprašanje se nam pri tem usiluje. Je li pravično, da ribniški trg vedno le Kočevar zastopa? Ni li sedaj vrsta na meščanih kočevskih, da pokažejo svojo miroljubnost do svojih slovenskih sodeželanov? Bi ne bilo li pravično in lepo, ko bi Kočevarji enkrat glasovali za Ribničana? Gotovo bi Ribničani kaj takega z radostjo sprejeli in skazali bi se gotovo tudi hvaležne. Pri pri-hodnjih volitvah oddali bi gotovo zopet svoje glasove za Kočevarja. A tako skazovanje med-sebojne prijaznosti imelo bi gotovo najlepše nasledke. Izginila bi po polnem ona mržnja med obema narodnostima, ki se sedaj sem ter tja še na tej in oni strani nahaja. In tako sporazumjenje je tem bolj potrebno, ker so interesi Kočevarjev in Ribničanov v marsičem isti in bi složno postopanje obojim gotovo koristilo.

Sicer se nahajajo v Kočevji tudi taki elementi, ki se bodo temu sporazumljenju ne-dvojno protivili, a hujskači večidel niso do-mačini. Prepričani smo, da bi se zjedinenje doseglo, ako bi se resno poskusilo. Za to pri-poročamo Ribničanom, da se s Kočevarji o pravem času v dogovor podajo. Če jim morda spodleti, če Kočevarji njih prijateljstvo zavr-nejo, nič ne dé. Zgubé pri tem nič ne, po-kazali so dobro voljo in očitati se njim ne bode moglo nič. Krivda nesporazumljenja in slabih nasledkov, ki iz tega izvirajo, je potem na oni strani.

Iz Podloža na Notranjskem, 17. aprila. (Izv. dop.) Iz naše vasi in tudi iz našega kraja

niste dobili še nobenega dopisa. To bi bilo skoraj sramotno za naš kraj, ako bi vedno tako ostalo; ložka dolina na daleč slovi zavoljo naravne lepote, in tudi njeni prebivalci, ako ravno priprosti, so vendar zelo vneti za blagor slovenskega ljudstva. Dovolite torej, da tudi iz našega kraja kak dopis prostorček dobi v Vašem cenjenem listu. Se vé, da bodo moji dopisi priprosti — a morebiti Vam tudi taki ugajajo. Vem, da imate s tacimi sodelovalci več posla, ker morate besede bolj piliti in predstavljati, vendar upam, da ustrežem marsi-kacemu čitatelju, ako poročam tu in tam kaj novic iz našega kraja. Časih bodo vesele, drugi pot zopet žalostne, kakor ravno življenje nanese! Za danes le toliko, drugič kaj več, ako Vam bode prav. (Prosimo! Uredn.)

Iz Trsta, 18. aprila. (Izv. dop.) Pred ne dolгим časom izumili so tržaški delničarji Lloydovega parobrodnega društva nov način, s katerim so hoteli vlado primorati, da bi po-množila subvencijo Lloydov. V Lloydovi ladje-tvornici ustavilo je vodstvo mnogo dela ter začelo pošiljati delavce proč. Ko je minoli mesec največji parnik „Elektra“ v morje spuščen bil, imel se je hrbet drugemu jed-naku velikemu parniku položiti v zgradbo, pa upravništvo ladjetvornice dalo je povelje, da se ne prične nobeno novo delo več. Odpustilo je na to v teku štirih tednov čez 300 de-lavcev. Ta manévr naredil je na delavski stan strašen vtis, kateri ne more ostati brez po-sledic. To je pritisk na vlado, da bi dala večjo subvencijo Lloydovi družbi. Projektirano je bilo uže davno več vozniht črt v Ameriko, kar je za avstrijsko trgovino potrebno, ko ribi voda, ker nam pred nosom odvaževajo angleški parobrodi blago v Ameriko, Francijo in Španijo. Kar nenadoma je došla vest, da bode Lloyd omenjene poteze čez Ocean v kratkem prevzel; kak vpliv pa je tako hitro dognal ta sklep, o tem danes ni še nič zna-nega.

Rothschild se je bavil v Trstu nekaj časa ter imel pogovore z vodji Lloydove družbe, morda je ravno to rešilo voz na jedno ali drugo stran. Rothschildova barka „Eros“, katera je s svojimi velikaši plula v dalmatinsko vodovje, zavozila je na skrito ska-lovje pri Zadru v tamošnjem zalivu, in pre-taklo je tri dni, da so jo dva vojna in eden Lloydov parnik z skalovja odpravili. Danes jo je privlekel Lloydov parnik v Trst ter jo takoj za popravo v ladjetvornico potegnil.

V sredo je bila v mestnem zboru jako zanimiva seja; svetovalec dr. Vidakovič vprašal je predsednika, kako stoji vprašanje za-radi vode, katero imajo iz Reke in Bistrice v Trst napeljati. Predsednik je odgovoril, da se je uže zastopnik tržaškega starašinstva v Ljub-ljano podal, da se dogovori v tej zadevi. Tr-žačani pa bodo gotovo še leta in leta čakali, prej ko bo Trst preskrbljen z vodo od zvonaj. To vprašanje se ne bode rešilo tako lahko, kakor si Tržačani mislimo, kajti prebivalci ob Reki in Bistrici ne bodo mogli sebi v škodo prepustiti Tržačanom vode, ker voda je prva stvar po vremski dolini, ki goni mline in napaja ljudi in živino, po to vodo hodijo ob suši več ur hoda z vozm in jo vozijo domu. Naši mestni očetje so po-dobni — žabam v luži; dokler je kaj mokrega, ne brigajo se, ko pa luža vsahne, takrat pa vse po vodi zdihuje. Da je to istina, navedem tu mali slučaj, kateri se je minulo leto v mestnem zboru pripetil. Okoliški poslanec Nabergoj stavi predlog, da mora občina po-skrbeti vode vasi sv. Križ; ker pa je ravno deževalo, oglasil se je konservativni Nemec Rittmayer in je rekel, da naj mestni zbor za zdaj to vprašanje pusti, ker dežuje, saj si bodo Križani uže nalovili dežja, da jim ne bode manjkalo vode! K temu komentara ni treba. Naši konservativni Nemci in Italijani v tržaškem mestnem zboru so nam Slovencem nasproti še bolj mrzli ko Italijani, oni glasujejo z nasprotno stranko ali se glasovanju odtegnejo, kadar gre za naše interese!

Razne vesti.

— (Hugon Schenk.) Včeraj, 21. aprila, na-znanila se je morilecem najvišja odločba. Najprvo so pripeljali pred sodnijsko komisijo, ki je sedela za zeleno mizo, Karla Schenka. Vstopil je v dvo-rano vidno vznurjen. Ko je čul, da je obsojen na vse žive dni v ječo, izvil se mu je iz prsi glasen vzdih — kakor bi se mu bil odvalil kamen od srca! — Potem so pripeljali Hugona Schenka. Lahnih korakov bližal se je mizi. Predsednik mu naznani, da je cesar najvišjemu sodišču naročil, izvršiti svojo nalogo gledé morilca. „Ali ste raz-umeli?“ pristavil je predsednik. Hugon Schenk se elegantno prikloni in reče hladnokrvno: „Da!“ Potem so mu veleli zapisnik podpisati. Mirno je prijel za pero in krepko začrtal svoje ime. Na to še en eleganten priklon — in z elastičnimi koraki zapustil je dvorano. — Karl Šlosarek je bil pri vstopu silno bled. Z odprtimi ustmi in srpm po-gledom stal je kakor mrtvec pred komisijo. Ko je čul obsodbo, zapustila ga je skoraj zvest in zgru-dil se je na bližnjega čuvaja. A kmalu se je okre-pil in prve besede njegove so bile: „Ah, dajte mi vsaj še 24 ur odloga!“ Potem je prosil, da bi mu dovolili govoriti z ženo svojo, kar mu je pred-sednik takoj obljubil. Ves obupan je zapustil s stražniki dvorano.

— (Dobro jo je splačal...) Dunajski kavarnar je najel za svoje hčere francosko gouver-nanto. Odraščen kavarnarjev sin, ki je časih tudi nekoliko pomagal v kavarni, jel je kmalo tujki na vse pretrge dvoriti. A Francozinja je zaničevaje zavrnila fanta, rekoč: „Jaz bi pač rada postala markiza, a žena markérjeva ne maram biti.“ Česti-lec je bil prvi trenutek nekoliko poparjen, a takoj se je ohrabil in odgovoril: „Jaz bi pač rad postal guvernér, a zaradi tega še ne maram biti mož guvernanti.“

— (Domače živalstvo na Hrvatskem.) Hrvatska je štela pri zadnji štetvi koncem l. 1880 vsega skupaj 709 614 goved, 587 674 ovac, prašičev 467 201 ter 96 862 koz. Leta 1869 se je pa naštel le 678 762 goved, za to pa 787 177 ovac, 705 872 prašičev in 111 186 koz. Med tem, ko se je število goved za 4·5% pomnožilo, so vse druge vrste nenavadno močno padle, namreč število ovac za 25·4%, število prašičev za 33·8%, šte-vilo koz pa za 12·9%. — Neprimerno padanje v številu prašičev je sosebno pripisovati živahni kupčiji s sosednimi pokrajinami. Na vsak [] kilo-meter pride tedaj 16 goved, 14 ovac, 11 prašičev in 2 kozi. Na vsacih 100 Hrvatov pride 37 goved, 31 ovac, 25 prašičev in 5 koz.

— (Požar v cirkusu.) V Bukareštu nastal je v nedeljo zvečer v cirkusu Sidoli, ki je Ljub-ljančanom gotovo še v dobrem spominu, med pred-stavo ogenj v strehi. Na to vgasnejo vse svetil-nice in nastala je strašna zmešujava; pet oseb je mrtvih, mnogo ranjenih.

— (Silno smolo) ima sedemnajstletni sin kmetiča Guggenbichlerja v Umrathshausenu na ba-varski meji. Ko je bil dve leti star, padel je v vročo ponvo, kjer se je hudo ožgal. V sedmem letu se je igral s klinčki in zažgal očetov dom; dve leti pozneje je padel dvakrat raz streho in te dni je nesrečni fant iz neprevidnosti ustrelil svojega triletnega bratca. To je pač pravcati Pechvogel!

— (Hvaležnost klientova.) Angleški listi poročajo sledečo zgodbo. Nek gospod je se-del v gledišču v Dewsbury in se živo razgovarjal s svojim sosedom o novi igri. Po končani pred-stavi zapazi, da mu je zmanjkalo — zlate ure! Takoj je sodil, da mu jo je izmaknil zgovorni sosed. Poizvedel je njegovo ime in stanovanje, in družega dné ga je ovadil sodnji. Mož se je od-ločno protivil takemu sumničenju in prišlo je do kazenske obravnave. Zagovornik zatoženec je v sijajnem govoru dokazal, da je njegov klient ne-dolžen — in sodnija ga je oprostila. Kmalu po-tem dobi odvetnik po pošti malo pošiljatev, kateri je bilo pridejano sledeče pisanje: „Gospod! kot slabo znamenje svoje hvaležnosti za Vaše iz-vrstno zagovarjanje Vam pošiljam vkrađeno uro v dar. Naj Vam kaže še mnogo let ure dneva in vsaka naj Vam prinese tako hvaležnega klienta kot je bil Vaš udani William S.“

— (Admiralov — „čik“.) Angleški admi-ral pohodil je ameriškega pomorskega povelj-

nika na ladiji. Preden stopi v salon, vzame iz ust obligatni — čik in ga položi v predsobi na mizo. Črez dobro uro zapusti admiral poveljnika in skozi predsobo gredé dene tabak zopet v usta. Vojaku stražniku, ki je stal pri vratih, pa reče: „Ti nisi pravi pomorščak! Pri nas bi nihče ne pustil admiraloškega čika pri miru ležati!“ — „Oprostite, ekselencia,“ odvrne stražnik, „saj sem ga grizel celo uro...“

Domače stvari.

— (Volitve v drugem razredu) v mestni zastop ljubljanski vdeležilo se je 234 volilcev. Izvoljeni so gg. Alfred Ledenik z 192, dr. Ivan Tavčar z 132 in c. kr. notar Gogola z 126 glasovi. Profesor Šuklje je dobil 123 glasov.

— („Gelogen, wie gedruckt“) pravi nemška prislovica. Skrajni čas je, da se slovenski jezikoslovci potrudijo za primeren slovenski prevod. Saj „Slov. Narod“ se prizadeva uže delj časa prav očitno svetu dokazati potrebo slovenske verzije nemškega pregovora. Tako pripoveduje na pr. v večerajšnji številki svojim vernikom, da je prof. Šuklje poudarjal „potrebnost strokovnjaka, — da si je zadnjič sam proti strokovnjaku gosp. Stegnarju predlagal protikandidata!“ Ne znamo, ali bi se bolj čudili iznajdljivosti „Narodovih“ veleumov ali čudovitemu enakodušju, s katerim se volilec tako kosmato — lažejo! Vse osobje „Narodne Tiskarne“ bilo je na nogah pri volilnih shodih, vsi gospodje, ki uplivajo na naš najstarejši dnevnik so bili osobno navzočni ter so v družbi z gospodom Železnikarjem in Škrbincem obdelovali uboge volilce — in vendar! Brž ko ne so v svoji razgretosti po polnem prezrli, da se proti kandidaturi g. Stegnarja sploh ni nič ugovarjalo in da je g. prof. Šuklje najmanj prilike imel, postavljati mu protikandidata uže iz tega uzroka ne, ker je bil dr. Zarnik sam proti Šukljejevi kandidaturi nasvetoval — gosp. Stegnarja! Mani strasti, gospoda in le mrvico več resnicoljubja!

— (Socijalisti v Ljubljani.) Dvojimo, da je g. krojaču Železnikarju znan nemški pesnik Hauff. Sicer bi on danes v samotni celici lahko recitoval njegove besede: „*Gestern noch auf stolzen Rossen, heute durch die Brust geschossen*“. Pred večerajšnjem še smo občudovali njegovo agitatorno gibčnost v čitalnični dvorani, večeraj je še oblastno sedel v volilni komisiji pri mestnih volitvah tretjega razreda, in danes ga uže imajo — v varnem zavetju pod ključem! Na poziv c. kr. državnega pravdnštva prišla je namreč policija njega in njegovega pajdaša črevljarja Thumo ml. zaradi socijalističnega rovanja, preiskovala je njegovo stanovanje ter našla toliko gradiva, da so ju takoj odpeljali na Žabjaku. Dokler teče preiskava, ne smemo povedati nič bolj natančnega, toda prav verjetno je, da bodo ljubljanski porotniki kmalu imeli soditi o — veleizdaji.

— (Pekovska zadruga), katere odbor izgotovil je sedaj tudi pravila za pomagače, bolnišnično blagajnico in razsodišče, ima v petek popoldne ob 3. uri svoj občni zbor, da odobri načrte pravil.

— (Povozila) je kočija g. R. v nedeljo na Kongresnem trgu gluho nemega Franceta Verovškega, ki ni slišal vpitja, da naj se umakne. Poškodoval se ni k sreči nič, samo obleka se mu je raztrgala.

— (Tatvina.) Delavki Jovani Češnovar je bilo zadnje dni mnogo raznovrstne obleke in perila vkradeno.

— (V loterijo) se je danes mnogo stavilo, tako da ni bilo nikjer po kolekturah nobenega prostora, vse je bilo natlačeno ljudij, posebno žensk. Številke so veljale danes zjutraj obešenemu Schenk in Šlosareku.

— (Velika nesreča,) kakor se nam poroča, pretla je večeraj Poljčam, poznatemu in priljubljenemu poletnemu bivališču na Gorenjskem. Gorelo je pri Glažarji tik poslopj gospé Šturmove, ki so bila pred vsemi v veliki nevarnosti. Toda nepričakovano hitro na pomoč došlim ognjegascem iz Begúnj posrečilo se je pod spretnim vodstvom g. poveljnika ogenj omejiti. S pomočjo malo pozneje prihitele radovljiške požarne brambice so po

dolgemu naporu po polnem udušili divji živelj. Sedaj je uže v drugič, da ta dva društva delujeta vzajemno pri požaru in obakrat sta zaprečila veliko nesrečo. Ljudstvo ne more dosti prehaliti njih izvrstne discipline, izvežbe in poštvovalnosti. — Tudi ta ogenj nastal je vsled malomarnosti starišev, ki ne pazijo, kam spravljajo žveplenice. Petletni sinko jih dobi in igrajoč se z njimi pruzroči očetu čez 1000 gld. škode. Zavarovan ni bil, akoravno ga je jedva pred dobrim tednom nagovarjal potujoči agent; kmet se je tudi hotel zavarovati, a njegova žena se odreže: „Pri nas ne bo nihče zažgal, sosedna poslopja so pa dobro zidana!“

— (Iz Trebnjega) se nam piše: Pri nas so začeli ljudje na kozah bolehati, in v kratkem je uže troje otrok vmrlo. Vsled tega moralo se je s šolo prejenjati. Najhuši se pokaže ta bolezen pri onih, katerim kozé niso bile stavljen. Tukaj se pač vidi, kako koristno bi bilo, če bi se stavljenje koz postavno nudilo.

— (Izginila) je 18. t. m. žena posestnika Ivana Mikuša iz Niževce pri Borovnici. Omenjena žena je bila časih nekoliko zmešana in zato se je bati, da se ji je kaj zalega pripetilo, tembolj, ker je malo dni prej sama dejala, da ne more več živeti. Do sedaj jo niso še našli.

— (Pod okencem.) Kmeti fant Tone Nabergoj iz Podgriča (v okraji vipavskem) je 14. t. m. „klical“ deklo Ivana Frölicha iz Škrlj. Pristavil je lestvico k zidu in na nji stoječ je kramljal z deklino. Drug fant pa je vasa valca zasledil in ko je nekaj časa poslušal zaljubljene pogovore pri oknu, polastila se ga je huda ljubosumnost; zavpil je Nabergoju, da naj takoj zapusti lestvo — drugače mu bode on pomagal domov! Nabergoj je res stopil na tla; tu pa je založil predrznemu fantu par krepkih zausnic, meneč, da mu bode s tem iz glave izbil ljubosumne misli. A te so morale hudo vkoreninjene biti, kajti France Fabčić — tako je ime fantu — popadel je za nož in jel z njim Nabergoja obdelavati. Suval je z nožem, kamor je mogel, in ubogi Nabergoj je dobil 13 ran. Vsled tega leži težko poškodovan doma, ljubosumnega nasprotnika pa čaka stanovanje na Žabjaku, če ne še višej gori na ljubljanskem Gradu.

— (Požarna kronika.) V začetku marca l. l. pogorel je posestniku Avbelju iz Zgornjih Kosez 1 oral gozda v vrednosti 50 gld. Sodijo, da je zakuril nekov Tone Majdič iz Hrastnika, ki je ravno o istem času ovce pasel blizu pogorele gozdne parcele. — Dne 12. t. m. pa je gorelo v gozdu na Kovačevem hribu; poškodovanih je več posestnikov, a ne v hudi meri, ker je pogorelo le listje in mlado drevje; največ škode ima grajščina „Savenstein“. Dva dni po tem požaru jelo je v gozdu omenjene grajščine zopet goreti. Ogenj je pokončal stelo in grmovje blizu 10 oralov na okoli. Zažgala je hudobna roka, a sedaj nimajo še nikacega sledu. — Dne 20. t. m. vnel se je hlev Tomaža Petkovškega na Stari Vrhniki. Pogorel je do tal, z njim pa tudi pohištvo, krma in vsa oprava. Ogenj se je razširil tudi na sosedno poslopje in uničil posestniku Fr. Ogrinu žitnico in hlev z obilo krmo. Škode je nad 11 000 gld. Zavarovana sta oba, a za manjše zneske. Požarna bramba vrhniška pod vodstvom g. Karla Mayerja in delavci fabrike g. Kotnika so vrlo gasili in vbrani, da ni ogenj dalje segel.

Telegrami „Ljubljanskemu Listu.“

Dunaj, 22. aprila. Danes zjutraj ob 7. uri sta bila obešena Hugon Schenk in Šlosarek. Zadnje besede Šlosarekove, ki je bil po polnem uničen, so bile: „Odpustite mi moja grozodejstva! Opuščanje! Proklet bodi Hugon Schenk!“ Smrtna težava je trajala osem minut. Hugon Schenk stopil je smeļljaje pod vislice. „Pozdravite mi mojo ženo!“ je dejal in v treh minutah je bil mrtev. Vsa procedura je bila pri kraji v 20 minutah. Poleg uradnih osob bilo je navzočih kakih 200 ljudij. Eno uro kasneje so sneli mrliča z vešal, ju položili v leseni krsti ter prenesli v mrtvašnico.

Telegrafično borzno poročilo

z dne 22. aprila.

Jednotni drž. dolg v bankovcih	gld. 79·90
„ „ „ srebru	81·05
Zlata renta	100·75
5% avstr. renta	95·45
Delnice narodne banke	853—
Kreditne delnice	320·60
London 10 lir sterling	121·45
20 frankovec	9·64
Cekini c. kr.	5·73
100 drž. mark	59·45

Tujci.

Dne 20. aprila.

Pri Maliči: Keimann, trgovec, iz Berolina. — Horowitz, Eckstein, Oppenheimer in Nikolaišek, trgovci, z Dunaja. — Baron Bourguignon, c. kr. zastavnik linij. brodovja, s soprogo, iz Trsta. — Koschier, fabrikant, s soprogo, iz Celja.
Pri Slonu: Dr. Coen, advokat, iz Trsta. — Mrak, župnik, iz Železnikov. — Hofbauer iz Tržiča.
Pri Tavčarji: Gautsch, grašč. oskrbnik, iz Gorenje Kokre. — Dobeč, zasebnica, iz Zagorja. — Pietzka, tovarniški uradnik, iz Zaloga.
Pri Bavarskem dvoru: Laurich, trgovec, iz Račjega. — Galler, posestnik, iz Št. Pavla. — Wernig, mesar, iz Postojine.
Pri Južnem kolodvoru: Zach z Dunaja. — Wolf, zasebnik, iz Inomosta. — Götz, pivovarnik, iz Maribora. — Lichteneker iz Vidma.

Umrlj so:

Dne 20. aprila. Marija Kopečnik, 42 l., Sv. Florijana ulice št. 13, tifus. pljučno vnetje.
Dne 21. aprila. Marija Köstl, udova pošt. kontrolorja, 62 l., Vodnikove ulice št. 4, naduha.

Srečke

z dne 19. aprila.

Dunaj:	89	67	11	61	37.
Gradec:	25	70	30	83	68.

Meteorološko poročilo.

Dan	Čas opazovanja	Stanje barometra v mm	Temperatura	Vetrovi	Nebo	Mokrina v mm
21. aprila	7. zjutraj	727·66	+ 5·4	szp. sl.	obl.	22·9
	2. pop.	728·16	+ 6·9	svzh. sl.	»	dež
	9. zvečer	729·72	+ 5·8	szp. sv.	»	

Ana Ulrich javlja s tem mestu kakega posebnega naznanila v svojem in sorodnikov imeni žalostno vest o smrti svoje iskreno ljubljene sestre, gospe

Marije Köstl-eve

udove poštnega kontrolorja,

ki je v dan 21. aprila ob dveh popoldne po dolgem a mučnem trpljenji v 62. letu dobe svoje blaženo v Gospodu zaspala.

Truplo predrage umrle prepeljano je k sv. Krištofu v mrtvašnico in bo v sredo v dan 23. t. m. ob 3. uri popoldne v lastni gomili položeno k večnemu počitku.

V Ljubljani v dan 21. aprila 1884.

Zaloga zemljevidov

c. kr. generalnega štaba.

Mera 1:75000.

Listi so po 50 kr., zloženi za žep, prilepjeni na platno po 80 kr.

Ig. v. Kleinmayr & Fed. Bamberg-ova
knjigarna v Ljubljani.